VAGYSČIŲ ĮSIBRAUNANT Į GYVENAMĄSIAS PATALPAS TYRIMO PROBLEMINIAI KLAUSIMAI

Dovilė Gaidelytė
Diana Kodis
Julija Karavdina
Barbara Kuzinevič
Milda Žukauskaitė

Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto III kursas
Telefonas: +370 672 64919
El. paštas barbariska@wp.pl

Pagrindinės sąvokos: vagysčių tyrimas, įsibrovimas į gyvenamąsias patalpas, kriminalistinė nusikaltimų charakteristika, vagystės inscenizavimas.

Santrauka

Vienas dažniausiai padaromų nusikaltimų ne tiktai Lietuvoje, bet ir kitose pasaulio šalyse — tai vagystė. Nuosavybės neliečiamumo užtikrinimas reiškia savininko, kaip subjektinių teisių turėtojo, teisę reikalauti, kad kiti asmenys nepažeistų jo teisių ir kad valstybė gintų bei saugotų nuosavybę nuo neteisėto kėsinimosi į ją.

Norint ištirti kuo daugiau tokio pobūdžio vagysčių, reikia nuolat tobulinti šių nusikaltimų tyrimą, metodus, o visų pirma svarbu pažinti patį nusikaltimą. Atskleidžiant vagystes, kai įsibraunama į gyvenamąsias patalpas, itin svarbi šios nusikaltimų rūšies kriminalistinė charakteristik, kuri čia bus nagrinėjama ne tik teoriniu, bet ir praktiniu lygmeniu.

Vagysčių įsibraunant į gyvenamąją patalpą tyrimo problemos dažnai pastebimos tokiuose reikšminguose ir sudėtinguose pirminiuose ikiteisminio tyrimo veiksmuose kaip įvykio vietos apžiūra, apklausa. Straipsnyje trumpai apžvelgiama įsibrovimo inscenizavimo galimybė.

ĮVADAS

Vagysčių įsibraunant į gyvenamąsias patalpas nagrinėjimas yra aktualumas, nes kasmet tokių nusikaltimų daugėja, sudėtingėja ir įvairėja jų padarymo būdai, naudojamos naujos, pažangios technologijos. Vagystė įsibraunant į patalpą yra laikoma kvalifikuojančiu požymiu dėl savo įžūlumo, dėl svarbiausių konstitucinių vertybių – nuosavybės, būsto ir privataus gyvenimo neliečiamumo – pažeidimo.

Nuo pat Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės atkūrimo nusikaltimų skaičius Lietuvoje didėjo. Nors per paskutinius trejus metus bendras nusikalstamų veikų skaičius ir ėmė mažėti nuo 93 419 nusikalstamų veikų 2004 metais iki 82 155, įvykdytų 2006 metais, nusikalstamų veikų ištyrimas per tą patį laikotarpį padidėjo 3,1 procentine dalimi., To paties negalima pasakyti apie vagystes, padarytas įsibraunant į gyvenamąją patalpą. Tokių vagysčių skaičius kiekvienais metais svyruoja, tačiau jų mažėjimo tendencijos nepastebimos [1]. Be to, vertinant vagysčių, kaip sudedamosios kriminalinių nusikaltimų rūšies, dinamiką būtina pažymėti, kad šiai nusikaltimų rūšiai būdingas labai didelis latentiškumas. Tokia susiklosčiusi situacija pagrįstai kelia tiek mokslininkų, tiek praktinių darbuotojų susidomėjimą.

Šio *darbo tikslas* – atskleidžiant vagysčių, padarytų įsibraunant į gyvenamąją patalpą, padarymo procesą ir jo dėsningumus, išskirti ir išanalizuoti šių nusikaltimų tyrimo praktikoje kylančias problemas. Tyrimas buvo atliktas taikant bendruosius mokslinio pažinimo (analizė, sintezė, apibendrinimas) bei empirinius (dokumentų analizės) metodus.

I. VAGYSČIŲ ĮSIBRAUNANT Į GYVENAMĄSIAS PATALPAS KRIMINALISTINĖS CHARAKTERISTIKOS ANALIZĖ

Kriminalistinę nusikaltimų charakteristiką galima apibrėžti kaip visumą kriminalistiškai svarbių nusikaltimo požymių, išryškinančių nusikaltimą, jo padarymo mechanizmą ir dėsningumus [2; 21]. Kriminalistinė charakteristika — tai yra teorinė – mokslinė sistema, sėkmingai taikoma nusikalstamų veikų tyrimo praktikoje: pagal nusikaltimo būdą galima spręsti apie asmenis, tarp kurių reikėtų ieškoti nusikaltėlio, atskirais atvejais nusikaltėlio savybės gali nurodyti, kokiu būdu jis galėjo padaryti nusikaltimą, o dar kitu atveju nusikaltimo situacija gali atskleisti būdą arba — atvirkščiai. Kriminalistinė nusikaltimų charakteristika dažnai yra naudojama nusikaltimo sudėčiai (kaip baudžiamosios teisės kategorijai) nustatyti. Kriminalistinės nusikaltimų charakteristikos struktūros klausimu mokslininkai nėra vienodos pozicijos. Tačiau šiuolaikinėje kriminalistinės nusikaltimų charakteristikos koncepcijoje šios mokslinės kategorijos struktūros pagrindu laikoma nusikaltimo sudėtis. Nusikaltimo sudėties elementai kriminalistikos tikslais atitinkamai transformuojami į tokius kriminalistinės nusikaltimų charakteristikos elementus: nusikaltimo subjektas — į asmenį, padariusį nusikalstamą veiką, subjektyvioji nusikaltimo pusė — į nusikaltimo situaciją, nusikaltimo objektas — į pasikėsinimo dalyką ir (arba) nukentėjusįjį, objektyvioji nusikaltimo pusė — į nusikaltimo būdą. [3; 51].

Remiantis tokiu kriminalistinės nusikaltimų charakteristikos struktūros modeliu atliksime vagysčių įsibraunant įgyvenamąją patalpą analizę. Siekiant pagrįsti pateikiamas teorines nuostatas bei jas iliustruoti praktiniais pavyzdžiais, buvo atlikta vagysčių įsibraunant į gyvenamąsias patalpas baudžiamųjų bylų analizė. Buvo išanalizuotos 82 baudžiamosios bylos.

1. Asmuo padaręs vagystę, įsibraunant į gyvenamąją patalpą

Išaiškinant asmenį, įvykdžiusį nusikalstamą veiką, nėra taikomi baudžiamosios teisės apribojimai nusikaltimo subjektui (tokie kaip amžius, pakaltinamumas ir pan.). Čia pagrindinis tikslas – atsižvelgiant į fizines, dvasines ir kitas savybes atskleisti žmogaus gebėjimą padaryti nusikaltimą. Prie šių savybių galima priskirti fizinę jėgą, gabumus, patirtį, išsilavinimą, amžių, lytį, profesiją, psichiką ir kitas, tačiau mes atkreipsime dėmesį ne į visas, o tik į dominuojančias.

Asmenis, padariusius vagystes įsibraunant į gyvenamąsias patalpas, galima skirstyti į:

1. Primityvius nusikaltėlius, darančius vagystes be išankstinio pasiruošimo, nenaudojančius techninių priemonių, susiklosčius tam tikrai konkrečiai situacijai (pvz., neužrakintos buto durys). Baudžiamojoje byloje Nr. 86-1-003-92 vagystę įsibraunant į gyvenamąją patalpą įvykdęs asmuo galėtų būti priskiriamas šiai subjektų kategorijai, nes ketinimas įvykdyti vagystę jam kilo spontaniškai (beeinant namo).
2. Kvalifikuotus nusikaltėlius, kurie turi įgūdžių ir vagystes vykdo gerai apgalvotu būdu, panaudoja įsilaužimo įrankius. Jie linkę naudoti tą patį būdą, pvz., apvogti butą pritaikius raktą. Paprastai šie asmenys būna teisti už vagystes ar kitus nusikaltimus.
3. Profesionalius nusikaltėlius, kuriems vagystės yra pagrindinis pajamų šaltinis. Beveik visi jie būna teisti už analogiškus nusikaltimus. Turėdami patirtį ir įgūdžių, jie vagystes stengiasi daryti kokiu nors gerai apgalvotu ir "atidirbtu" būdu.[4; 29-31]. Baudžiamojoje byloje Nr. 2K-585/2002 už vagystę įsibraunant į gyvenamąją patalpą nuteistas asmuo tokio pobūdžio nusikaltimus jau buvo įvykdęs 21 kartą.

Mūsų atlikta baudžiamųjų bylų analizė parodė, kad daugiausia vagysčių, įsibraunant į patalpą, padaro vyriškos lyties asmenys: iš 75 nuteistųjų moterų yra tik 4. Tokį skirtumą lemia tai, kad įsibrauti į patalpą reikia daugiau fizinės jėgos. Moterys dažniausiai pasitelkiamos norint įsibrauti į gyvenamąją patalpą apgaulės būdu, taip pat įsibraunant į patalpą pro neužrakintas duris arba pasinaudojus rastu raktu. Pastebima tendencija, kad dažniausiai vagystes padaro asmenys, kurie jau buvo teisti už tyčinius nusikaltimus, recidyvistai (teisti už vagystes), taip pat asmenys, kurių teistumas neišnykęs, o “jų padaryti nusikaltimai yra rečiau išaiškinami, kadangi jie jau turi kriminalinę patirtį slepiant nusikaltimo pėdsakus, yra įžūlesni, nebijo sulaikymo ar pataisos įstaigų.”[5; 23] Dažnai nusikalsta asmenys, kuriems bausmės vykdymas atidėtas, kurie lygtinai atleisti nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą arba lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų. Be to, neretai vagystes padarę asmenys niekur nedirba, nesimoko, gyvena asocialiai.. Pasitaiko nemažai atvejų, kada vagystės darymo momentu asmenys būna neblaivūs.

2. Nusikaltimo situacija

Kriminalistinė tiriamo nusikaltimo esmė paprastai pradedama aiškinti nuo nusikaltimo situacijos, nes jos savitumas turi esminės įtakos nustatant nusikaltimo būdą, mechanizmą, nusikaltėlio elgesį. Etimologiškai terminas „situacija“ su-

prantamas kaip tam tikrų aplinkybių visuma. Nusikaltimo situacija – „tai į nusikaltimą įtrauktų asmenų santykių įvairovės visuma prieš nusikalstamą veiką, realizuojant ją ir po nusikaltimo padarymo“ [2; 132]. Šie santykiai gali atskleisti valinius nusikaltėlio priežastinius ryšius su veika, veikos formas ir motyvus, tiesioginės priežastis ir pan.

Vagystė įsibraunant į gyvenamąją patalpą visada yra tyčinis nusikaltimas, kurio motyvai gali būti savanaudiški ir altruistiniai. Kai kurie nuteistieji teigia, kad vagystę padarė būdami beviltiškoje padėtyje, nes reikia išlaikyti šeimą, sergantį vaiką ir pan., o darbo susirasti neturi galimybių. Tačiau didžioji dalis nuteistųjų padaro vagystes dėl savanaudiškumo. Vagystės tikslas – pažeisti nuosavybės neliečiamumą, padaryti žalą savininkui pasiliekant svetimą daiktą sau arba parduodant jį kitiems, kitaip tariant, gauti materialinę naudą.

Dažnai apsisprendimui įsibrauti turi įtakos tam tikros palankiai susiklosčiusios aplinkybės. Kaip pavyzdys galėtų būti baudžiamoji byla Nr. 15-1-3000-01, kurioje įtariamieji teigia, kad nusikaltimui nebuvo iš anksto ruoštasi, o nusikaltimo objekto pasirinkimą lėmė neužrakintos namelio durys, kurios buvo truputį praviros. Žmonių balsai, sklindantys iš kiemo, esančio už namelio, leido manyti, kad nieko viduje nėra. Kitoje byloje Nr. 88-1-0228-01 įtariamasis per apklausą teigė, kad padaryti nusikaltimą jį pastūmėjo šios aplinkybės: pamatęs, kad nukentėjusysis, pažįstamas jam iš matymo, išeina su dideliu lagaminu iš namo, sėda į automobilį ir nuvažiuoja. Įtariamasis žinojo, kad jis gyvena vienas, turi daug pinigų, o iš lagamino dydžio nusprendė, kad nukentėjusysis išvažiuoja ilgam. Neretai pasitaiko vagysčių šeimoje: nukentėjusioji, gyvenanti kartu su močiute ir broliu viename name, 2 aukšte su atskiru įėjimu, nusikaltimo dieną buvo išvažiavusi, duris užrakino. Atsarginis raktas buvo laikomas pas močiutę virtuvėje, spintelės stalčiuje. Nusikaltimą įvykdė nukentėjusiosios brolis, kuris gyvena kartu su močiute pirmame aukšte, dažnai pas nukentėjusiąją lankydavosi, žinojo, kur yra atsarginis raktas (b/b Nr. 64-1-0070-01).

Kaip rodo baudžiamųjų bylų analizė, Lietuvoje daugiausia vagysčių įvykdoma butuose: net 64 atvejai iš 117, gyvenamuosiuose namuose – 31 vagystės atvejis, sandėliukai, rūsiai – 8, sodo nameliai, vasarnamiai – 8, garažai – 6 vagysčių, įsibraunant į patalpą atvejais. Tai rodo, kad Lietuvoje daugiausia vagysčių padaroma miestuose ir didmiesčiuose.

Nusikaltimo situacijoje taip pat svarbus yra paros metas, kada yra padaromas nusikaltimas. Parą suskirstėme į tokius laikotarpius: rytas 6 – 12 h, diena 12 – 18 h, vakaras 18 – 24 h, naktis 24 – 6 h. Bylų analizė parodė, kad daugiausia vagysčių iš gyvenamųjų patalpų padaroma dieną ir vakare, derėtų atkreipti dėmesį į tai, jog vienoje byloje, kurioje profesionalus nusikaltėlis padarė 21 vagystę įsibraudamas į butą, net 20 iš šių vagysčių buvo padarytos apie 22 h. vakaro (2K-17/2003). Tačiau paprastai vagys stengiasi į gyvenamąją patalpą įsibrauti dienos metu, dažniausiai darbo dieną, kadangi tuo metu šeimininkų paprastai nebūna namie, jie būna darbe, mokykloje ar kitur.

Gana palankus metas nusikaltėliams – pavasaris ir vasara, kai atšilus orams dauguma žmonių išvažiuoja atostogauti ar apsigyvena sodų nameliuose, palikdami be priežiūros butus miestuose. Atlikus tyrimus, mokslininkų buvo nustatyta, kad daugiaaukščiuose namuose daugiausiai – 51% – vagysčių padaroma tarpiniuose aukštuose, 33% – pirmuose aukštuose, o 16% paskutiniuose aukštuose.

Tarpinis aukštas yra palankus nusikaltėliams tuo, kad, išgirdus kažką ateinant, galima lengvai pasislėpti arba žemutiniame, arba viršutiniame aukšte. Taip pat buvo nustatyta, kad daugiausia vagysčių įsibraunant į gyvenamąsias patalpas padaroma nuo 8 iki 16 val. (61%), nuo 16 iki 24 val. padaroma 33%, o naktį, t.y. nuo 24 iki 6 val. – tik 6% nusikaltimų. [6; 196-197] Kitur nurodoma, kad nusikaltėliai pirmenybę teikia butams, esantiems pirmame arba paskutiniame aukšte.[7]

Nusikaltimo situacijai taip pat labai svarbus bendrininkavimas – beveik pusė išnagrinėtų vagysčių buvo padaryta veikiant bendrininkų grupe. Dažniausiai grupėje būna 2 – 3 bendrininkai, tačiau neretai pasitaiko ir 4 – 6 bendrininkų grupės. Be abejo, logiška, kad vagystės, įsibraunant į butą, dažniausiai daromos kartu su bendrininkais, nes reikia pasirūpinti apsauga, kad niekas nepastebėtų daromo nusikaltimo, taip pat pasirūpinti įrankiais, o svarbiausia- pavogto turto slėpimu ir realizavimu.

Paminėtinas dar vienas nusikaltimo situacijos momentas – santykis tarp nusikaltėlio ir nukentėjusiojo. Paprastai nusikaltėlis ir nukentėjusysis vienas kito nepažįsta, tačiau besirengdamas vagystei nusikaltėlis išsiaiškina apie potencialų nukentėjusįjį viską: kada išeina iš namų, kada grįžta, kokiu būdu galima paprasčiau įsilaužti, ką būtų galima pagrobti ir pan. Tačiau pasitaiko atvejų, kai vagystę padaro pažįstamas asmuo: kaip pavyzdys galėtų būti baudžiamoji byla Nr. 2K-19/2005, kurioje nukentėjusysis atsivedė nuteistąjį O. L. į namus, norėdamas atsidėkoti už jam suteiktą paslaugą, jį pavaišino. Išėjęs iš namų O. L. suprato, kad avi buto šeimininko batais, tuomet nukentėjusysis padavė savo buto raktą O. L., o pats pasiliko laukti kieme. O. L.,persiavęs batus, paliko buto duris atrakintas, nes sumanė grįžti ir apvogti butą.

3. Nukentėjusysis arba pasikėsinimo dalykas

Nukentėjusįjį kitaip dar galime pavadinti pasikėsinimo objektu. Duomenims, kurie padeda išaiškinti nusikaltimo padarymo aplinkybes, priežastis ir motyvus bei apibrėžti galimų nusikaltėlių ratą, priskiriamas nukentėjusiojo gyvenimo būdas, ryšiai, profesija, turtinė padėtis ir kt. Pasikėsinimo dalykas lemia veiksmus, kuriuos reikia atlikti norint įgyvendinti nusikaltimo kėslus.

Vagystės, įsibraunant į gyvenamąją patalpą, pasikėsinimo dalykas yra gyvenamoji patalpa – tai nuolatinai ar laikinai žmonėms gyventi skirta vieta, kurioje yra jų turtas ar turto dalis, taip pat tokios patalpos priklausiniai (pvz. balkonai, sandėliukai ir pan.).

Nusikalstamo kėsinimosi daiktai vagysčių iš butų bylose dažniausiai būna pinigai, juvelyriniai dirbiniai, radijo ir video aparatūra, personaliniai kompiuteriai, buitinė technika ir kiti smulkūs daiktai, kuriuos nusikaltėliai gali greitai realizuoti, ir tai jiems nesudaro labai didelių pastangų. Galima pastebėti, kad vagystės dalykas priklauso ir nuo vietovės, kurioje gyvena nukentėjusysis – kaime dažniau vagiami gyvuliai, nedidelės pinigų sumos, maistas, o mieste „grobis“ dažniau būna vertingesnis ir didesnis. Pavogti daiktai gali charakterizuoti ir nusikaltėlio asmenines savybes bei nusikaltimo padarymo būdą. Byloje 2K-17/2003 iš pavogtų daiktų buvo aišku, kad nusikaltėlis žinojo, ko ieško ir pas ką, bei žinojo, ką veiks su pavogtais daiktais: pagrobė 300 Lt vertės briedžio ragus, 1500 Lt vertės trejus elnio ragus, 1800 Lt vertės keturiolika stirninų ragų, 300 Lt vertės aštuo-

niolika šerno ilčių ir priklausančius 400 Lt vertės elnio ragus. Neretai pasitaiko, kad nusikaltėlis pagrobia ir dokumentus: piliečio pasą, vairuotojo pažymėjimą ir kitus.

Tiriant nusikaltimą, reikia nustatyti tarpusavio ryšį tarp nukentėjusiojo ir nusikaltėlio, nes dažnai būtent nukentėjusiojo viktimologinis elgesys sudaro palankias sąlygas nusikaltėliui įvykdyti vagystę. Kai kurie mokslininkai netgi mano, kad neverta pripažinti asmenį nukentėjusiuoju, jeigu jo paties viktimus elgesys sukėlė nusikaltimą[8]. Nereikėtų pamiršti ir to, kad kartais pasitaiko nesąžiningų nukentėjusiųjų, kurie meluoja apie pavogtų daiktų kiekį ar kokybę. Pasitaiko įsibrovimų pro neužrakintas duris (2K-14/2003, 2K-127/2003, 2K-494/2002, 15-1-300-01). Kartais nusikaltėliai įeina į patalpą suradę pamestus nukentėjusiojo raktus (2K-383/2001, 2K-632/2004). Būna atvejų, kai nukentėjusieji po nusikaltimo sunaikina visus nusikaltėlio paliktus pėdsakus, pvz., po vagystės sutvarko visą butą, sudeda daiktus į savo vietas, nušluosto juos drėgnu skudurėliu (64-1-0070-01). Tačiau visiškai nesuprantamas yra kai kurių nukentėjusiųjų elgesys po nusikaltimo. Jie nesiima jokių veiksmų toms aplinkybėms, kurios nulėmė nusikaltimo padarymą, pašalinti. Štai baudžiamojoje byloje Nr. 2K-671/2003 šeima, kurią dukart nusikaltėlis apvogė paimdamas iš neužrakintos vasaros virtuvės namo raktą, kitąkart vėl buvo apvogta to paties asmens, kuris, nesuradęs rakto virtuvėje, į namą įėjo pro neužrakintą rūsį, o po kiek laiko vėl bandė tai pakartoti. Galima teigti, jog pačių nukentėjusiųjų neatsakingumas pastūmėjo nusikaltėlį pasinaudoti esama situacija.

4. Nusikaltimo būdas

Vienas svarbiausių kriminalistinės nusikaltimų charakteristikos elementų yra nusikaltimo būdas, kuris parodo, kaip padaromas nusikaltimas. Nusikaltimo būdas apibrėžiamas kaip asmens, padariusio nusikaltimą, pasirengimo, darymo ir slėpimo veiksmų sistema, determinuota subjektyvių ir objektyvių aplinkos veiksnių bei sujungtų vieningai tyčia (planu)[2; 59]. Vagystės iš gyvenamųjų patalpų gali būti vykdomos pasiruošus arba be išankstinio pasiruošimo. Ruošiantis vagystei yra pasirenkami bendrininkai bei pasikėsinimo objektas, atliekama vadinamoji "vagių žvalgyba", kartais užmezgamas kontaktas su nukentėjusiaisiais, parenkamos techninės priemonės bei surandamos slėptuvės būsimam grobiui. Prieš eidami vogti nusikaltėliai paprastai patikrina, ar butas tuščias: skambinama telefonu arba į duris (šiuo atveju įkišamas degtukas į tarpdurį ir vėliau žiūrima, ar jis iškritęs, ar ne), tikrinama pašto dėžutė, elektros skaitiklių veikimas ir pan. Kartais pasiruošiama ir taip, kad vienas iš bendrininkų skambina į visas duris, esančias tam tikrame aukšte, taip išsiaiškindamas, ko nėra namie, o tada lūpų dažais išteplioja esančių laiptinėje kaimynų durų akutes ir kviečia bendrininkus[7].

Į patalpą gali būti įsibraunama įveikiant kliūtis (pvz,. išlaužiant duris, išjungiant signalizaciją) ir patenkant be kliūčių (kai objektai palikti be apsaugos arba neužrakinti)(2K-617/2005). Dažniausiai vagystės iš gyvenamųjų patalpų daromos įveikus fizines kliūtis, t.y. pro duris ar langus, balkonus. Dažniausiai nusikaltėliai panaudoja laužtuvus, atsuktuvus durims, langams išlaužti, langai išdaužiami ranka, medinėmis lazdomis ir kitais įrankiais. Pakabinamos sandėliukų,

rūsių spynos nukerpamos arba nupjaunamos. Netgi įstiklinti ar grotuoti balkonai neapsaugo nuo vagių, nes grotos yra perkerpamos, o stiklai išstumiami. Nemažai yra atvejų kuomet nusikaltėliai įsibrauna į patalpą be kliūčių – pro atrakintas ar atidarytas duris, atvirus langus, praviras balkono duris.

Įsibrauti į gyvenamąją patalpą galima ir kitais būdais: panaudojant apgaulę, panaudojant padirbtus ar parinktus raktus, panaudojant technines ir kitas priemones (panaudojant meškeres, dresuotus gyvulius, patenkant per praviras angas ar tik įkišant ranką). Pavyzdžiui, baudžiamojoje byloje Nr. 2K-196/2003 nusikaltėliai, norėdami patekti į patalpą apgaulės būdu apsimetė policijos darbuotojais ir tokiu būdu suklaidino nukentėjusiąją ir per atdaras duris įsibrovė į jos butą. Kitoje baudžiamojoje byloje Nr. 2K-508/2002 nusikaltėlė, prisistačiusi "Sodros" darbuotoja, išviliojo nukentėjusiąją iš namų į kiemą, o tuo metu jos bendrininkas įsibrovė į namo vidų. Buvo atvejų, kai nusikaltėliai išvilioja nukentėjusįjį į lauką, o tuo metu bendrininkai iš namų pavagia durų raktą (2K-672/2004). Kai kurie nusikaltėlių pasirinkti būdai atrodo tiesiog įžūlūs: vienam iš bendrininkų stovint prie kopėčių, atremtų į antrojo aukšto balkoną, ir stebint, kad niekas nesutrukdytų vykdyti nusikaltimo, kitas bendrininkas kopėčiomis užlipo į antrojo aukšto buto balkoną ir atsuktuvu išlaužė įstiklinto balkono lango ir durų rėmus, o tai vyko vienoje iš judriausių gatvių kiemų(2K-68/2003). Kita vagystė buvo bandyta įvykdyti nugirdant buto šeimininką alkoholiniais gėrimais, tačiau to padaryti nepavykus, kitą dieną nusikaltėliai, sužinoję, kad minėto buto šeimininkas išvyksta, sulaužė durų spyną ir įsibrovė į patalpą (2K-246/2006).

Remiantis ELTOS informacijos viešosios nuomonės tyrimo duomenimis 64,2 procentai tyrimo dalyvių mano, kad į namus dažniausiai įsilaužiama pro duris išlaužus spyną, 13,7 proc.– įsibraunama pro langą, 13,5 proc. — patenkama pro duris jas atrakinus. 30 proc. apklausos dalyvių nuomone, nuo įsilaužimo į namus veiksmingiausiai apsaugo signalizacija, 19 proc. mano, kad šuo, ir 14 proc., kad geros durys. Tik 4 proc. tyrimo dalyvių nurodė, kad geriausiai namus gali apsaugoti spyna. Viešosios nuomonės tyrimas sutampa su policijos pateikiama statistika. Vagys į būstą dažniausiai patenka išlaužę spyną (32 proc.), panaudoję nelegalią rakto kopiją arba visraktį (33 proc.), lauždami duris (17 proc.).

Svarbi nusikaltimo būdo dalis – nusikaltimo slėpimas, kuris gali pasireikšti visose nusikaltimo stadijose, kadangi jo paskirtis yra aktyviai pasipriešinti tyrimui. Nusikaltimo slėpimo būdas yra neatsiejamas nuo pavogtų daiktų atsikratymo. Tokie daiktai gali būti parduodami per „savus žmones", t.y. iš rankų į rankas, gali būti susitariama su pardavėjais turguose arba krautuvėse, gali būti bendradarbiaujama su įmonėmis, kurios už gautus daiktus išduoda padirbtus dokumentus.

II. PIRMINIAI PROCESINIAI VEIKSMAI ATLIEKANT VAGYSČIŲ ĮSIBRAUNANT Į GYVENAMĄSIAS PATALPAS TYRIMĄ: PRAKTIKOS ANALIZĖ

Pirmas ir bene svarbiausias procesinis veiksmas atliekamas norint išaiškinti nusikaltimus yra *įvykio vietos apžiūra*. Taigi tai neatidėliotinas procesinis veiksmas, kurio metu tiesiogiai ištiriama, suvokiama organoleptiniais ir techniniais būdais ir užfiksuojama įvykio, turinčio nusikalstamos veikos požymių, vieta, jos

aplinka, randami, įtvirtinami, preliminariai ištiriami ir paimami nusikaltimui ištirti reikalingi objektai bei jų lokalinės struktūros [9].

Galima išskirti šiuos įvykio vietos apžiūros, tiriant vagystes iš butų, tikslus:

- išaiškinti, ištirti ir užfiksuoti situaciją ir tam tikras aplinkybes vagystės vietoje;
- rasti, fiksuoti, paimti pėdsakus ir objektus;
- gauti orientacinės informacijos apie nusikaltėlį.

Tačiau, kaip rodo mūsų atlikta baudžiamųjų bylų analizė, ne visais atvejais šie tikslai yra įgyvendinami. Tenka konstatuoti, kad šis procesinis veiksmas, kuris yra labai svarbus ir nuo kurio tinkamo atlikimo priklauso tolesnis vagystės įsibraunant į gyvenamąsias patalpas tyrimas, dažnai atliekamas su trūkumais, neatkreipiant dėmesio į svarbius dalykus. Nustatytus įvykio vietos apžiūros trūkumus, mūsų požiūriu, tikslingiausia susisteminti pagal šio procesinio tyrimo veiksmo stadijas:

- trūkumai, susiję su pasirengimu įvykio vietos apžiūrai;
- įvykio vietos apžiūros atlikimo trūkumai;
- įvykio vietos apžiūros eigos ir rezultatų fiksavimo trūkumai.

Apžvelgiant parengiamojo etapo trūkumus, derėtų pažymėti, kad įvykio vietos apžiūra prasideda dar neišvažiavus į įvykio vietą, kai yra gaunamas pranešimas apie padarytą vagystę. Tuomet tyrėjas nusprendžia, kokie pareigūnai ir kokios priemonės yra būtinos tinkamai atlikti šį procesinį veiksmą. Tenka pažymėti, kad dalis vagysčių nėra tinkamai išaiškinamos vien dėl to, kad įvykio vietos apžiūroje nedalyvauja kriminalistas specialistas ir nėra naudojamos mokslinės techninės priemonės, dėl ko nesurandami ir nepaimami pėdsakai, galintys padėti atskleisti vagystę. Kriminalisto specialisto dalyvavimas tiriant vagystes yra tiesiog būtinas.

Dažnai įvykio vietos apžiūra yra atliekama nepasitelkiant visų įmanomų mokslinių-techninių priemonių, neišnaudojamos visos pėdsakų suradimo galimybės. Šį teiginį pagrindžia ir mūsų atlikta baudžiamųjų bylų, tiriant vagystes įsibraunant į gyvenamąsias patalpas, analizė. Štai baudžiamojoje byloje Nr. 88-1-0228-01 į gyvenamąją patalpą buvo įsibrauta per langą, įsibraunant sulaužyta palangė. Įvykio vietos apžiūros protokole nurodyta, kad ieškota pirštų atspaudų ant palangės ir vietų, iš kur buvo pavogti daiktai. Esant tokiai situacijai, kai įsibrauta per langą, tikslinga būtų ieškoti ir kojų pėdsakų. Nusikaltėlis, patekdamas į butą, galėjo juos palikti ant palangės ir sofos, pristumtos prie lango. Jie padėtų sužinoti daugiau apie nusikalstamą veiką padariusį asmenį. Kitoje baudžiamojoje byloje Nr. 86-1-003-92 atliekant įvykio vietos apžiūrą nedalyvavo kriminalistas specialistas, nebuvo ieškoma jokių nusikaltėlio pėdsakų, o pati apžiūra atlikta paviršutiniškai. Tokios pat klaidos, atliekant įvykio vietos apžiūrą, padarytos ir kitose baudžiamosiose bylose Nr. 15-1-300-01 ir Nr. 64-1-0070-01. Taigi labai sunku tinkamai ištirti vagystę, kai praktiškai neturima duomenų apie nusikaltėlį.

Atliktos ikiteisminio tyrimo pareigūnų apklausos parodė, kad tiriant vagystes iš butų dažniausiai pasitelkiamos tokios techninės priemonės: fotoaparatai – 73,3 proc., priemones rankų pėdsakams surasti – 35 proc., priemones kvapų pėdsakams paimti – 32,5 proc., priemones mikroobjektų surinkimui – 28,3 proc., priemones avalynės pėdsakams surasti – 25,83 proc. ir įsilaužimo pėdsakams

surasti ir paimti – 14,16 proc. Iš pateiktų duomenų matyti, kad kojų pėdsakų yra ieškoma retai. Tai daro įtaką vagysčių ištyrimui. Neretai ieškant nusikaltėlių pirštų atspaudų jų nerandama arba randami butų savininkų atspaudai. Tai lemia vagių įgūdžiai ir tobulėjimas, todėl apžiūrint įvykio vietas būtų tikslinga ieškoti ir kitų nusikalstamos veikos pėdsakų.

Nemažai klaidų yra padaroma fiksuojant ir įforminant įvykio vietos apžiūros eigą, paimtus objektus. Svarbiausias rezultatų fiksavimo būdas yra įvykio vietos apžiūros protokolo surašymas. Deja, bet ir čia nepasieinama be trūkumų. Procesiniai dokumentai, kurie turėtų teikti daugiausia informacijos apie įvykdytą vagystę, yra surašomi paviršutiniškai, iš esmės neatskleidžiant reikalingų duomenų. Minėtoje baudžiamojoje byloje Nr. 88-1-0228-01 įsibraunant į patalpą buvo panaudoti įsilaužimo įrankiai, bet apie juos beveik neužsiminta, per mažai aprašomi įsilaužimo pėdsakai. Aprašant protokolą daugiau dėmesio skirta virtuvės aprašymui negu kambario, iš kurio buvo pavogti daiktai.

Be protokolo surašymo įvykio vietos apžiūra gali būti fiksuojama filmuojant, fotografuojant, darant schemas. Analizuodami baudžiamosiose bylose esančius įvykio vietos apžiūros protokolus pastebime, kad praktikoje ne visada fotografuojama pagal dokumentinės fotografijos taisykles, nuotraukos padarytos netinkamai, neatskleidžiant įvykio esmės ir neužfiksuojant svarbiausių aplinkybių. Baudžiamojoje byloje Nr. 15-1-300-01 yra įdėtos tik dvi nuotraukos, iš kurių neįmanoma susidaryti išsamaus vaizdo apie įvykio vietą. Didžiausia problema siekiant išsiaiškinti vagystę iškyla, kai nuotraukos dėl tam tikrų priežasčių nėra išryškinamos (baudžiamoji byla Nr. 88-1-0228-01). Baudžiamojoje byloje Nr. 86-1-003-92 atliekant įvykio vietos apžiūrą buvo fotografuota, tačiau dėl netinkamai įdėtos juostelės nepavyko išryškinti nė vienos nuotraukos iš įvykio vietos. O įvykio vietoje rasti įsilaužimo pėdsakai nebuvo fiksuoti jokiu kitu būdu (nebuvo matuojami, nebuvo braižomos schemos, nebuvo daromi modeliai, jie net nebuvo detaliai aprašyti). Tad nepavykus padaryti nuotraukų įvykio vietos apžiūros protokole nėra jokios informacijos apie šiuos pėdsakus.

Kitas sėkmingam vagystės įsibraunant į gyvenamąsias patalpas tyrimui svarbus pirminis tyrimo veiksmas yra liudytojų, nukentėjusiųjų bei įtariamųjų *apklausa*, kurios metu būtina išsiaiškinti tokias aplinkybes: kada, kas ir kokiomis aplinkybėmis matė vagiant arba tai, kad būta vagystės, kas pavogta, kokios pavogtų daiktų savybės, ar nėra ant jų numerių ar kokių skiriamųjų ženklų ir pan. Svarbu išsiaiškinti, kas dar be nukentėjusiojo žinojo ar galėjo žinoti apie gyvenamojoje patalpoje laikomus vertingus daiktus ir jų vietą. Kad apklausa duotų teigiamų rezultatų, ji turi būti atlikta tiek laikantis baudžiamojo proceso reikalavimų, tiek kriminalistikos parengtų taktinių būdų. Baudžiamojoje byloje Nr. 15-1-300-01 apklausiant liudytoją nebuvo leidžiama jam laisvu pasakojimu išdėstyti visas jam žinomas aplinkybes, o iškart užduodami klausimai. Be to, užduodami ne visi klausimai, kurie reikalingi įvykio aplinkybėms atskleisti. Kaip pavyzdį galima būtų pateikti baudžiamąją bylą Nr. 64-1-0070-01, kada per pirminę apklausą nebuvo užduoti klausimai apie pavogtų daiktų individualiuosius požymius, todėl reikėjo atlikti pakartotinę apklausą. Norisi pabrėžti, kad tokiais veiksmais yra pažeidžiamas ekonomiškumo principas, vilkinamas ikiteisminis tyrimas. Tas pats taktinių rekomendacijų nepaisymas pasikartoja visose minėtose baudžiamosios bylos apklausose. Pažymėtina, kad jose taip pat nėra užduodami esmi-

niai klausimai, kurie galėtų patikrinti visų apklaustų asmenų parodymus, juos palyginti. Kiekvienam apklausiamajam užduodami skirtingi klausimai ir pan.

Baudžiamojoje byloje Nr. 64-1-0070-01, nors apklausos atliekamos laikantis apklausos taktikos, leidžiama apklausiamajam pačiam pasakoti apie jam žinomas aplinkybes, mūsų požiūriu, atliekant skirtingų proceso dalyvių apklausas buvo pasirinkta netinkama taktinė kombinacija: iš pradžių buvo apklaustas tik vienas nukentėjusysis, vėliau įtariamasis, po to vėl grįžtama prie nukentėjusiojo. Mūsų manymu, iš pradžių turėtų būti apklausiami nukentėjusieji ir tik po jų parodymų galima būtų kelti versijas apie įvykio aplinkybes, suformuluoti jo apklausoje pateiktinus klausimus.

Tolesnis nusikalstamos veikos tyrimas priklauso nuo susiklosčiusios tyrimo situacijos. Praktikoje retai pasitaiko, kad vogęs asmuo būtų sulaikytas nusikaltimo vietoje. Todėl, atlikus pirminius tyrimo veiksmus ir nustačius, kad tikrai būta vagystės, tolimesni tyrėjo veiksmai turėtų būti susiję su tuo, kad būtų išsiaiškintas kaltininkas, surasti pavogti daiktai. Tuo tikslu analizuojami byloje surinkti duomenys, ypač atkreipdamas dėmesį į nusikaltėlio paliktus pėdsakus, įsibrovimo į patalpą būdą bei kitas aplinkybes.

III. INSCENIZAVIMAS KAIP VIENA IŠ VERSIJŲ, KELIAMŲ TIRIANT VAGYSTES, PADARYTAS ĮSIBRAUNANT Į PATALPAS

Tiriant nusikalstamas veikas, susijusias su įsibrovimu į patalpą, reikia visuomet turėti omeny nusikalstamos veikos *inscenizacijos galimybę*. Inscenizavimas yra priskiriamas prie vieno iš nusikalstamos veikos slėpimo būdų. Ankstesnėje kriminalistikos terminijoje buvo vartojamas ne inscenizacijos, o *simuliacijos terminas*. Pirmąjį šio reiškinio apibrėžimą dar 1945 metais savo metodinėje apžvalgoje „Nusikaltimų simuliacija“ pateikė rusų mokslininkas L. P. Raskazovas. Jis teigė, kad „simuliacija yra kokios nors nusikalstamos veikos aplinkybių dirbtinis sukūrimas, slepiant kitą nusikalstamą veiką arba palengvinant jos padarymą“ [10; 220]. Vėlesnėje apžvalgoje Raskazovas sąvoką patikslino ir nurodė, kad simuliavimo tikslas gali būti ne tik kitos nusikalstamos veikos požymių sukūrimas, bet ir nenusikalstamo įvykio požymių sukūrimas[10; 220]. Simuliacijos terminas buvo kritikuojamas, nes buvo teigiama, kad žodis „simuliacija“ reiškia apsimestinę žmogaus jausmų ir fizinių pojūčių išraišką ir kitame kontekste negali būti vartojamas. Todėl šis terminas buvo pakeistas inscenizacijos terminu. *Inscenizavimas* – sąmoninga veika, kuria siekiama suklaidinti baudžiamojo persekiojimo subjektus slepiant padarytą nusikalstamą veiką arba klastojant jos atskiras aplinkybes. Teorijoje išskiriami tokie inscenizacijos *tikslai*:

1. Kitos nusikalstamos veikos požymių sukūrimas ir buvusios nusikalstamos veikos paslėpimas;
2. Nenusikalstamos veikos požymių sukūrimas (pvz,. nelaimingas atsitikimas);
3. Klaidingos nuomonės apie atskirus nusikalstamos veikos elementus sukūrimas (pvz., kad veiką padarė kitas asmuo, kitais tikslais ar motyvais);
4. Nusikalstamos veikos požymių sukūrimas, slepiant nenusikalstamos veikos požymius. Tokiu būdu kaltininkas dažniausiai siekia išvengti visuo-

menės dėmesio. (pvz., amoralių veiksmų slėpimas, savo pareigų netinkamas atlikimas – pvz., turto iššvaistymas ir jo vagystės inscenizavimas);
5. Nusikalstamos veikos, kurios realybėje nebuvo, sukūrimas. Kaltininko tikslas – apkaltinti nekaltą asmenį ir tuo sukelti jam nepageidaujamas pasekmes [11; 325].

Inscenizavimo galimybė, tiriant nusikalstamas veikas, susijusias su įsibrovimu į patalpas, visada turi būti keliama kaip *viena iš versijų*. Informacija tai versijai patvirtinti ar paneigti gaunama įvykio vietos apžiūros metu, nukentėjusiųjų apklausos metu, nukentėjusiųjų artimųjų apklausos metu (jei jie sutinka duoti parodymus), liudytojų apklausos metu. Reikia turėti omenyje *2 situacijas*: inscenizacijos požymiai atsiranda kaltininkui to nenorint, kai jis labai skuba, jaudinasi ar neturi atitinkamų įgūdžių. Kita situacija – asmuo iš anksto apgalvoja nusikalstamos veikos inscenizavimą, iš anksto jai ruošiasi, tačiau dažnai „persistengia“ ir palieka per daug nusikalstamos veikos inscenizavimo pėdsakų, dažnai jai net nebūdingų.

Inscenizavimo *požymių pagrindas* – realios ir vaizduojamos veikos prieštaravimas. Tiriant vagystes, padarytas įsibraunant į gyvenamasias patalpas, reikia atkreipti dėmesį į tokius *požymius*: daugybiniai beprasmiai suardymai arba įsibrovimo pėdsakų nebuvimas (pvz., pjovimo, spaudimo pėdsakų nebuvimas, metalo ar medžio pjuvenų nebuvimas), reikia atkreipti dėmesį į įsilaužimo pobūdį: iš kokios pusės įsilaužta (iš išorės ar iš vidaus), ar buvo įtariamasis susipažinęs su aplinka, į kurią įsilaužta, ar žinojo kliūčių išsidėstymą, spynos konstrukciją, kiek laiko užtruko kliūčių įveikimas; dažnai būna, kad įsilaužta toje vietoje, kur to padaryti neįmanoma (kuri iš išorės yra nepasiekiama); įrankių, esančių patalpos viduje, panaudojimas. Taip pat galimos klaidos nukentėjusiojo ar įtariamojo parodymuose.

IŠVADOS

1. Kriminalistinė nusikaltimų charakteristika – tai abstrakti mokslinė sąvoka, tam tikrų nusikaltimų rūšių mokslinės analizės, tipinių požymių ir ypatumų apibendrinimo rezultatas. Kriminalistinės nusikaltimų charakteristikos elementų nagrinėjimas ir taikymas yra būtinas norint pažinti vagysčių, padarytų įsibraunant į gyvenamąsias patalpas, mechanizmą, jų dėsningumus, norint nustatyti tokius nusikaltimus padarančius asmenis bei asmenis, galinčius tapti tokių nusikaltimų aukomis. Atlikta analizė parodė, kad nukentėjusiųjų viktimologinis elgesys neretai yra viena iš aplinkybių, sukėlusių arba paskatinusių įvykdyti nusikaltimą.

2. Vagystės įsibraunant į gyvenamąsias patalpas sėkmingas ištyrimas priklauso nuo tinkamai atliktų pirminių tyrimo veiksmų. Šių veiksmų efektyvumas, profesionalumas bei rezultatyvumas turi įtakos ne tik vagysčių išaiškinamumui, bet ir tolimesnei vagysčių tyrimo krypčiai. Viena prioritetinių nusikaltimo tyrimo krypčių – įvykio vietos apžiūra, nes atliekant šį ikiteisminio tyrimo veiksmą yra surenkama dauguma nusikalstamos veikos pėdsakų, daiktų, objektų.

3. Kiekvienu atveju tiriant nusikalstamas veikas su įsibrovimo į patalpas požymiu būtina kelti nusikalstamos veikos inscenizavimo versiją. Inscenizavimo požymių išmanymas yra labai svarbus tyrėjui nustatant nusikalstamos veikos

kaltininko pastangas jį suklaidinti.. Reikia turėti omeny, kad nusikalstamos veikos inscenizavimas gali turėti asmenims ir nepageidaujamas teisines pasekmes kaip atsakomybė už melagingų parodymų davimą.

LITERATŪRA

1. http://www.nplc.lt:8000/asis/ Prisijungimo laikas: 2007-01-27.
2. Matulienė S. Kriminalistinė nusikaltimų charakteristika nusikaltimų tyrimo metodikoje: teorinių ir praktinių problemų šiuolaikinė interpretacija: dr. dis.: soc. mokslai: teisė. V., 2004.
3. Kuklianskis S., Matulienė S. Kriminalistinės nusikaltimų charakteristikos samprata // Jurisprudencija. 2002, T. 29(21).
4. Картунова О.Н., Степанова А.А. Курс криминалистики. СПб.: Пресс, 2004.
5. Gusarovas O. Kriminalistinė nusikaltimų charakteristika: magistro baigiamasis darbas//Lietuvos teisės universitetas. Kriminalistikos katedra. V., 2003.
6. Гаврилин Ю.В. Криминалистическая тактика и методика расследования отдельных видов преступлений в определениях и схемах. М.: Книжный мир, 2004
7. Шурухнов Н.Г. Расследование краж: Практическое пособие. М.: Юристь, 1999;
8. Асташкина Е.Н., Марочкин Н.А. Квартирные кражы: проблемы оптимизаций и алгоритмизаций первоначального этапа расследования. М.: Юрлитинформ,2005.
9. Malevski H. Įvykio vietos apžiūra. V.: Lietuvos teisės akademija, 1999.
10. Белкин Р.С. Криминалистика–проблемы, тенденции, перспективы. М.: Юрид. лит., 1988.
11. Криминалистика / Под ред. Е. П. Ищенко, В. А. Образцов. М., 2005.

Kasacine instancija išnagrinėtos bylos:

1. *Akmenės rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-139/2004
2. *Alytaus rajono apylinkės teismas*: baudžiamosios bylos Nr. 2K-632/2004, 2K- 323/ 2006, 2K-363/2006,
3. *Anykščių rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K- 672 / 2004.
4. *Biržų rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-529/ 2001.
5. *Druskininkų miesto apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-190/2003.
6. *Joniškio rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K- 297/2006.
7. *Kaišiadorių rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K- 24/2005.
8. *Kauno miesto apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-348/2001, 2K-54 /2002, 2K-331/2004, 2K-19/2005, 2K-348/2005, 2K-246/2006, 2K-109/2006 „ 2K- 577/ 2006.
9. *Kauno rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-87/2005.
10. *Kėdainių rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K- 528/2004, 2K-617/2005, 2K-260/2005.
11. *Kelmės rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K- 61/2003.
12. *Klaipėdos miesto apylinkės teismas*: baudžiamosios bylos Nr.2K-1039/ 2001, 2K-470/2001, 2K-687/2002, 2K-494 / 2002, 2K-81/2002, 2K-196/2003, 2K-14/2003, 2K-568/2004, 2K-390/2004, 2K-324/2004, 2K-188/2005, 2K-174/2005, 2K–355/2006.
13. *Kretingos rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K – 697/ 2001, 2K-540/2002.
14. *Lazdijų rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K- 123 / 2002.
15. *Mažeikių rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-671/2001, 2K- 628 / 2004, 2K-553/2006.
16. *Panevėžio apygardos teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-285/2001, 2K-151/2005.
17. *Panevėžio miesto apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-454 /2002, 2K-17/2003, 2K-39/2003, 2K- 487/2004, 2K–182/2005.

18. *Plungės rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-112/2003.
19. *Radviliškio rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-297/2001.
20. *Skuodo rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K- 76/2003.
21. *Šakių rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K–475/2000.
22. *Šiaulių apygardos teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-127 / 2003, 2K- 507/2005.
23. *Šiaulių miesto apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-521 /2001, 2K-383/2001, 2K- 298/2005.
24. *Šiaulių rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr.2K- 594/2004.
25. *Šilutės rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-513/2006.
26. *Švenčionių rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-508/2002.
27. *Telšių rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-492 /2001, 2K-87/2003.
28. *Trakų rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-601/2004.
29. *Ukmergės rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-556/2006.
30. *Utenos rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-740/2003.
31. *Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K- 268 / 2003, 2K-68/2003, 2K-79 / 2003, 2K-16/2006, 2K-596/2006.
32. *Vilniaus miesto 2 apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-526/2004.
33. *Vilniaus miesto 3 apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-640/2006.
34. *Vilniaus miesto 4 apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K- 425/2004.
35. *Vilniaus rajono apylinkės teismas*: baudžiamoji byla Nr.2K-242 / 2004, 2K – 199/2005.
36. *Vilniaus apygardos teismas*: baudžiamoji byla Nr. 2K-585 / 2002, 2K-69/ 2002, 2K-202/2004.
37. Baudžiamoji byla Nr. 86-1-003-92.
38. Baudžiamoji byla Nr. 15-1-300-01.
39. Baudžiamoji byla Nr. 88-1-0228-01.
40. Baudžiamoji byla Nr. 64-1-0070-01.

BURGLARIES OF DWELLINGS: INVESTIGATION PROBLEMS

Dovilė Gaidelytė, Diana Kodis, Julija Karavdina, Barbara Kuzinevič, Milda Žukauskaitė

Keywords: *burglaries investigation, intrusion into dwellings, crime characteristic, crime role – play.*

Summary

Crime characteristic is very important in crime investigation. It can be defined as all features, which describe the mechanism of crime, its laws and the crime itself. Crime characteristic includes many elements, but the most important of them are: person who committed the crime, situation of the crime, crime object or person, which has suffered loss and the manner of the crime. Burglaries of dwellings can be recognized through the crime characteristic and it is necessary to investigate these burglaries. The most important thing for successful investigation is good event place survey. What is more, very important is exact, fluent interrogation. Unfortunately, there are many mistakes, which are made during these procedural acts. Investigators often do mistakes in records, photos, films and etc. Also it is very important in all cases to bring notice and find out if it is not a crime role-play.

